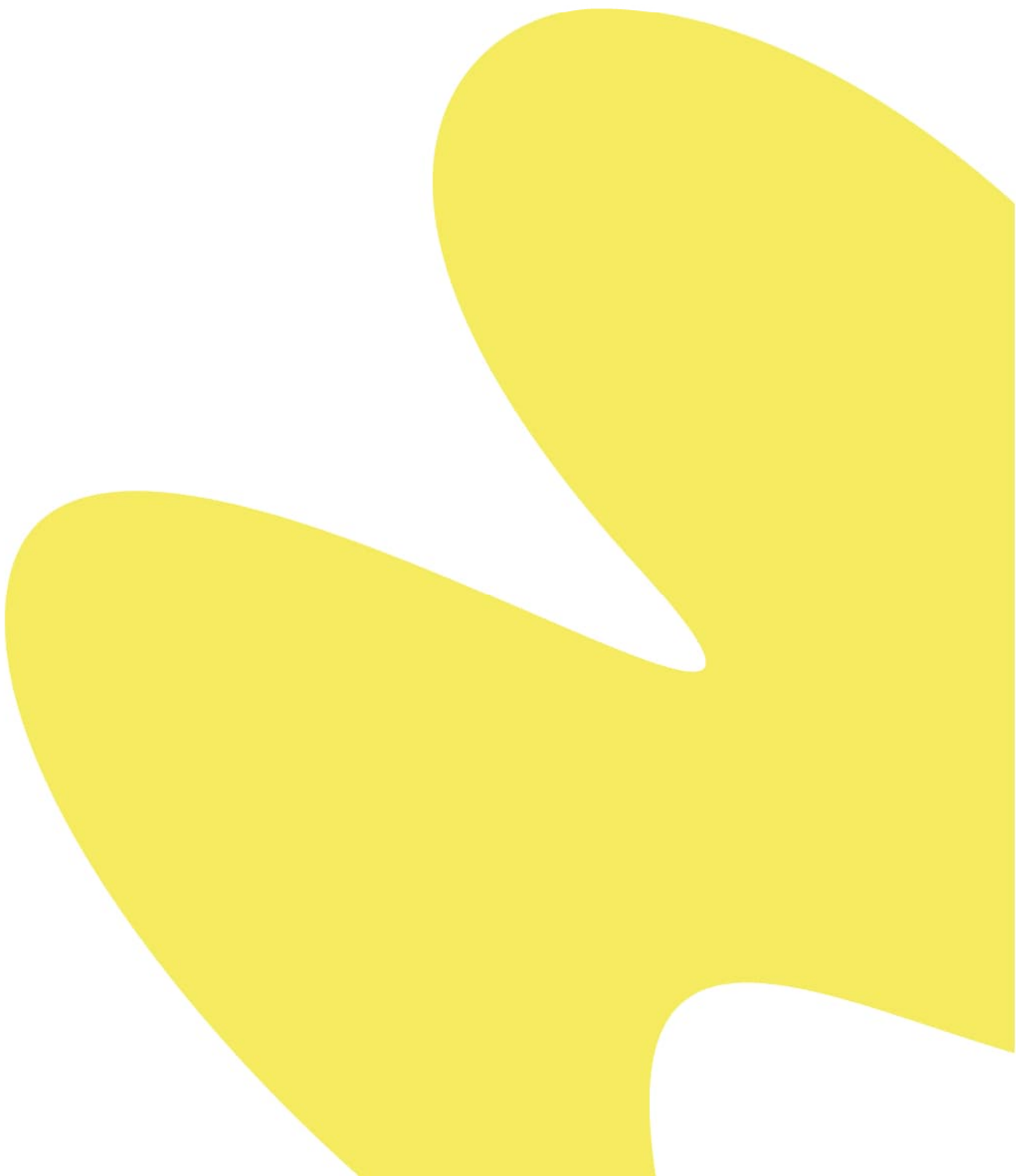

KUOPIO

TOIMINTARAPORTTI

Perusturva- ja terveyslautakunta/toimintavuosi 2023

Sisällysluettelo

Toimintakausi 2023	2
Lautakunnan kokoukset sekä lautakunnan tekemät havainnot	3
1 Lautakunnan järjestäytyminen	3
2 Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueen tilinpäätös ja sisäisen valvonnan toteutuminen	3
3 Pohjois-Savon Hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon ja psykososiaalisen opiskeluhoollon tilannekatsaus	4
4 Kuopion hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraportti 2023 ja hyvinvointisuunnitelma	5
5 Mieliteko-ohjelma.....	7
6 Pohjois-Savon hyvinvointialueen yhteistyö, alueellinen riskiarvio ja ajankohtaiset turvallisuusasiat	7
7 Julkiset työvoimapalvelut 2025	8
8 Pohjois-Savon ikääntyneiden palvelut	9
9 Lautakunnan seuraavan, vuoden 2024, toimikauden tavoitteet	10

Toimintakausi 2023

Perusturva- ja terveyslautakunta on aiemmin toiminut Kuopion kaupungin Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden toiminnasta vastaavana toimielimenä. Vuoden 2023 Pohjois-Savon hyvinvointialueen aloitettua palvelutuotannon ovat lautakunnan tehtävät muuttuneet ja lautakunnan uudet tehtävät on määritelty Kuopion kaupungin hallintosäännössä. Lautakunnan toimikausi kattaa ajan 1.1.2023 – 31.5.2025.

Hallintosäännön luvussa 5 Toimielinten ja luottamushenkilöiden tehtävät sekä toimivallan jako, perusturva- ja terveyslautakunnan tehtävät ovat, mikäli tehtävää ei ole annettu kunnan muun toimielimen tehtäväksi (kv. 28.11.2022) 1.1.2023 lukien,

1. huolehtia hyvinvointialueuudistuksen toteutuksen seurannasta
2. arvioida hyvinvointialueuudistuksen toteutumista kuntalaisten näkökulmasta
3. huolehtia yhdyspinta- ja kumppanuustehtävistä hyvinvointialueen kanssa
4. edellä mainitussa tarkoituksessa antaa lausuntoja, tehdä aloitteita ja esittää kannanottoja.

Perusturva- ja terveyslautakunta on pitänyt järjestäytymiskokouksena 7.3.2023 ja lautakunta on päättänyt kokoontua vuoden 2023 aikana yhteensä kuusi (6) kertaa ja tarvittaessa useamminkin. Kokousajankohdat ovat maaliskuu, huhtikuu, toukokuu sekä syyskuu, lokakuu ja marraskuu. Ylimääräisiä kokouksia ei lautakunta ole pitänyt.

Toimintavuoden 2023 aikana lautakunta on perehtynyt Pohjois-Savon Hyvinvointialueen palveluihin ja lautakunnan kokouksissa on kerrallaan käsitelty 1–2 Kuopiolaisille tuotettujen palvelujen tilannetta.

Lautakunta on reagoinut aktiivisesti ja välittömästi kokouksessa tehtyihin havaintoihin kuopiolaisille tuotettujen hyvinvointialueen palveluihin. Yhteyttä on otettu sekä hyvinvointialueen poliittisiin päättäjiin että katsauksia antaneisiin hyvinvointialueiden ja kaupungin viranhaltijoihin.

KUOPIO

www.kuopio.fi

Lautakunnan kokoukset sekä lautakunnan tekemät havainnot

Lautakunta on kokouksissaan käsitellyt seuraavia aihealueita ja asioita:

1 Lautakunnan järjestäytyminen

Lautakunnan ensimmäinen kokous perusturvan ja terveydenhuollon palveluiden siirryttyä Hyvinvointialueen hoidettavaksi pidettiin 7.2.2023. Kokouksen asioina olivat kaupungin hallintosäännön mukaisesti lautakunnan esittelyyn, pöytäkirjan pitämiseen, läsnäoloon sekä kokouskutsun toimittamiseen, pöytäkirjan pitämiseen, kokouspäiviin sekä lautakunnan käsiteltäviin aiheisiin liittyvät asiat (Kokousasiat 3–5 ja edelleen 7–10).

2 Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueen tilinpäätös ja sisäisen valvonnan toteutuminen

Lautakunta käsiteli 7.3.2023 kokouksessa vuoden 2023 tilinpäätöksen. Tilinpäätös käytiin läpi ja todettiin Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden vuoden 2022 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä sisäisen valvonnan toteutuminen.

Pohjois-Savon Hyvinvointialueen yleisten palveluiden toimialajohtaja Jari Saarinen esitteli Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden toimintavuoden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä sisäisen valvonnan painopistealuiden ja tavoitteiden saavuttamista.

Esittelyn perusteella lautakunta merkitsi tiedoksi ja hyväksyi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä sisäisen valvonnan toteutumisen ja totesi taloudellisten tavoitteiden sekä palvelutuotannon asettamien velvollisuuksien ja vaatimusten toteutumisen olevan hyvinvointialueella merkittävä haaste tulevana vuosina.

Lautakunta pyysi lisäselvitystä terveystalouden saatavuuden kehittymisestä toiminta vuoden 2023 aikana. Saadun selvityksen perusteella toteutuneet tunnusluvut ovat seuraavat:

Lääkärikäynnit 97 000

Hoitajakäynnit 89 000

KYS yleislääkäripäivystys lääkärikäynnit 14 000

KYS yleislääkäripäivystys hoitajakäynnit 4200

Tyhjiä lääkärivirkoja on 12, ilman virassa olevaa vakituista lääkäriä liki 20.

KUOPIO

www.kuopio.fi

Yhteenvetona todetaan, käynnit ovat vähentyneet noin 10 %, lääkärivaje noin 2-3 kertaa edellistä vuotta suurempi.

Työikäisten sosiaalipalveluiden osalta todetaan seuraavaa:

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toiminnot siirtyivät Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestämisvastuulle 1.1.2023. Valmistelutyötä siirron hallittuun toteuttamiseen tehtiin vuoden 2022 aikana. Palvelutuotannon suunnittelutyössä tunnistettiin useita eri riskitekijöitä järjestämisvastuun siirtoon liittyen.

Vuoden vaihteessa riski asiakastietojärjestelmien toimimattomuudesta ei toteutunut. Henkilöstön saatavuudessa on haasteita myös Pohjois-Savon hyvinvointialueella. Vuoden 2023 aikana työskentelyn keskiössä on ollut palvelujen saatavuuden turvaaminen, toimintamallien yhtenäistäminen, henkilöstön saatavuuden turvaaminen ja toimintojen organisointi uuden työnantajan mukaisesti.

HVA ei ole tuonut kuopiolaisille terveys- ja sosiaalipalvelujen kannalta hyötyä aikaisempaan nähden.

3 Pohjois-Savon Hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon ja psykososiaalisen opiskeluhoollon tilannekatsaus

Lautakunta käsitteli 25.4.2023 Pohjois-Savon Hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon ja psykososiaalisen opiskeluhoollon tilaa sekä yhteistyötä kaupungin ja hyvinvointialueen välillä. Hyvinvointialueelta ei asian käsittelyssä ollut asiantuntijaa mukana, mutta kaupungin kasvun ja oppimisen palvelualueelta mukana kokouksessa oli opetusjohtaja Silja Silvennoinen.

Hyvinvointialue tuottaa koululaisille kouluterveydenhuollon, oppilashuollon kuraattori- sekä oppilashuollon psykologipalveluita. Toisen asteen opiskelijoille tuotetaan vastaavia palveluja.

Wilma oikeuksien poistaminen on vaikeuttanut huomattavasti palveluun hakeutumisesta sekä yhteistyötä oppilaan/oppilaan kodin välillä. Nuoret eivät ota suoraan enää niin helposti yhteyttä. Kuraattorien ja psykologien osalta Wilma oikeuksien poisto on vaikeuttanut perustyön tekemistä (ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki koulunkäynnin ja oppimisen tukemiseksi), koska Wilmaan on tallennettuna oppilaan koulunkäyntiin liittyvää oleellista tietoa, mitä työntekijät eivät nyt pääse näkemään. Työntekijöiden työaika hukkautuu siihen, että samoja tietoja mitä Wilmasta olisi ollut saatavilla, joutuu nyt etsimään muualta.

KUOPIO

www.kuopio.fi

Tiedon välittämiseen liittyvät ongelmat ovat valtakunnallisia ja liittyvät myös lainsäädännöllisiin haasteisiin. Tällä hetkellä ei ole olemassa sellaista yhtenäistä, valtakunnallista käytäntöä, jolla tietojen välittäminen oppilashuollon ja palvelujen käyttäjien kesken olisi mutkatonta ja mahdollista. Haasteina ovat myös osittain erilaiset tietojärjestelmäympäristöt. Ongelmat on tiedostettu ja tällä hetkellä ollaan mm. valmistelussa yhteistä sopimusta tiedonkulun mahdollistamisesta oppilashuollon ja oppilaitosten/oppilaiden osalta. Kasvun ja oppimisen palvelualueen ja hyvinvointialueen välillä on valmisteilla sopimus yhteistyöstä ja tiedon välittämisestä.

Lautakunta merkitsi katsauksen tiedoksi. Erityistä huolta lautakunnassa herätti tiedonsiirron ja yhteistyöntekemisen haasteet kaupungin ja hyvinvointialueen välillä kuraattori- ja psykologipalvelujen osalta. Tiedonsiirron ja tietosuojan toteuttaminen oppilaiden ja opiskelijoiden palvelujen turvaamiseksi olivat lautakunnan näkemyksen mukaan kriittisiä asioita, jotka tulisi viipymättä saattaa kuntoon.

Sopimus palvelualueen ja hyvinvointialueen välille on saatu valmiiksi lokakuussa 2023. Sopimuksesta huolimatta ongelmia on.

4 Kuopion hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraportti **2023** ja hyvinvointisuunnitelma

Lautakunnan kokouksessa 30.5.2023 käsiteltiin Kuopion hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraporttia 2023 ja hyvinvointisuunnitelmaa sekä Mieliteko ohjelman etenemistä ja jatkosuunnitelmaa.

Hyvinvointikertomusta kokouksessa esittelivät hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen ja hyvinvointikoordinaattori Tanja Tilles-Tirkkonen.

Kuopiossa on valmistunut lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) mukaisesti laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma valtuustokaudelle 2021-2025. Laki edellyttää kuntaa raportoimaan vuosittain alueen asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle.

Kuopion laajaan vuosille 2021-2025 laadittuun hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan on kytketty myös muita hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmia. Näitä ovat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jota ohjaavat Lastensuojelulaki (417/2007) ja Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) sekä ehkäisevän päihdetyönsuunnitelma, jota ohjaa Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015). Kuopion laaja

KUOPIO

www.kuopio.fi

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021–2025 pitää sisällään myös arjen turvallisuutta käsitteleviä osioita Sisäministeriön ohjeistuksen "Turvallisuutta kaikkialla - paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnitelman kansalliset linjaukset" mukaisesti.

Vuosina 2022 ja 2023 Kuopion laajaa hyvinvointisuunnitelmaa on tarkasteltu tarkemmin ikääntyneiden näkökulmasta, tavoitteena päivittää lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä sosiaali- ja terveystalvueluista (2012/980) mukainen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma osaksi laajaa hyvinvointisuunnitelmaa. Suunnitelmaa on lisäksi käsitelty Kuopion vanhusneuvoston kokouksissa sekä hyvinvointiryhmän ja toimeenpanevan hyvinvointiryhmän kokouksissa. Lisäksi Kuopion hyvinvointisuunnitelmaa on peilattu Kansallisen ikäohjelman esiin nostamiin teemoihin sekä Kuopion edelliseen ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaan, vuonna 2018 laadittuun Ikäystävällinen Kuopio 2009-2030 ohjelmaan.

Tarkastelussa keskusteluun on noussut laajasti ikääntyneiden hyvinvoinnin tila ja siihen vaikuttavat tekijät.

Kuopion hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraportissa 2023 seurataan alueen asukkaiden hyvinvoinnin tilaa ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Vuosiraportissa myös arvioidaan asetuissa hyvinvoinnin edistämisen tavoitteissa etenemistä sekä nostetaan esiin toteutuneita toimenpiteitä kuopiolaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Vuosiraportti 2023 tukee hyvinvointitiedolla johtamista ja toimii osana toiminnan vaikutusten seuranta ja toiminnan suuntaamista hyvinvoinnin edistämiseksi.

- [Kuopion Hyvinvointisuunnitelma 2021-2025](#)
- Hyvinvointisuunnitelman vuosiraportti 2023 [PowerPoint-esitys \(kuopio.fi\)](#)

Lautakunta kiinnitti erityistä huomiota kuntalaisten mielen hyvinvoinnin haasteisiin sekä terveysongelmien esiintyvyyteen alueellisesti. Kuitenkin kokonaisuudessaan vaikea puuttua.

KUOPIO

www.kuopio.fi

5 Mieliteko-ohjelma

Lautakunnalle esitettiin katsaus kokouksessa 30.5.2023 Mieliteko-ohjelmasta. Ohjelmaa esitteli hankejohtaja Helena Länsimies. Pohjois-Savo on sairastavuusindeksien perusteella edelleen sairain maakunta koko Suomessa. Mielen terveyden ongelmassa ja päihteiden käytössä ero Pohjois-Savon ja muun maan välillä on hälyttävän iso. Mieliteko-ohjelma on kymmenvuotiseksi suunniteltu hanke, jonka tavoitteena on lisätä pohjoissavolaisten mielen terveyttä ja mielen hyvinvointia sekä vähentää päihteiden käyttöä ja päihdemyönteisyyttä. Kahdelle ensimmäiselle vuodelle on hankkeelle myönnetty rahoitus Ely-keskuksen kautta. Hankkeen ensimmäisellä hankekaudella on mukana 18 Pohjois-Savon kuntaa ja kaupunkia.

Lautakunta kiinnitti huomioita hankkeeseen osallistuvien asukkaiden vähäiseen määrään, hankkeen vaikuttavuuden mittaamisen puutteisiin ja tulosten luotettavuuteen.

6 Pohjois-Savon hyvinvointialueen yhteistyö, alueellinen riskiarvio ja ajankohtaiset turvallisuusasiat

Syyskuun 26. päivä pidetyssä kokouksessa lautakunnalle esiteltiin Kuopion ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen välistä yhteistyötä, Pohjois-Savon alueellista riskiarviota 2023 ja ajankohtaisia turvallisuusasioita sekä toisena asiana lautakunnalle esitettiin katsaus TE25 uudistuksen ja Kuopion työllisyysalueen valmistelusta.

Kaupungin vs. turvallisuuspäällikkö Mikko Moilanen antoi lautakunnalle katsauksen, jossa käytiin läpi hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön periaatteita, Pohjois-Savon alueellista riskiarviota sekä ajankohtaisia turvallisuusasioita.

Lautakunta kiinnitti huomiota pelastusasiayhteistyön ja terveysturvallisuuden kehittämisen tärkeyteen sekä jatkuvaa yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa. Kaupungilla on edelleen merkittävä vastuu erilaisissa vaara- ja uhkatilanteissa. Lisäksi lähialueilla tapahtuneet turvallisuustilanteiden muutokset ovat lisänneet kiinnostusta pelastus- ja turvallisuusasioihin.

7 Julkiset työvoimapalvelut 2025

Työllisyyspalvelujohtaja Pirjo Oksanen esitteli lautakunnalle 26.9.2023 kokouksessa kunnille vuoden 2025 alusta tulevaa mallia julkisista työvoimapalveluista. Pohjois-Savossa on näillä näkymin syntymässä kolme (3) työllisyysaluetta, jossa Kuopion työllisyysalueeseen kuuluvat Kaavi, Keitele, Lapinlahti, Rautalampi, Rautavaara ja Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi ja Vesanto. Yhteistoiminnan muodoksi on valmisteluvaiheessa valittu vastuukuntamalli, jossa vastuukuntana toimii Kuopion kaupunki.

Lautakunta merkitsi valmistelutilanteen tiedoksi ja kiinnitti huomiota työllisyysalueen laajuuteen sekä henkilöstön riittävyyteen ja toimintojen järjestämiseen toiminta-alueella palvelujen takaamiseksi.

Lautakunta pyysi työllisyyspalvelujohtaja Pirjo Oksaselta lisäselvityksen ja yhteenve-toa työllisyyspalvelun sekä Pohjois-Savon työllisyysalueen yhteistyöstä.

Lisäselvityksessä todetaan, että Työllisyyspalvelun ja hyvinvointialueen yhteistyö on parantunut vuodenvaihteesta merkittävästi. Yhteistyössä ja keskusteluyhteydessä näkyy selvästi, että jotkin palvelut ovat jo asettuneet uomiinsa paremmin ja silloin myös yhteistyöhön sidospinnoilla voidaan kiinnittää enemmän huomiota. Haasteita kuitenkin edelleen on.

Hyvinvointialueen niukat resurssit näkyvät yhteistyössä ja tuovat haasteita aktivointisuunnitelmien tekemiseen, monialaiseen TYP-työhön sekä kuntouttavaan työtoimintaan pääsyyn.

Huolta aiheuttaa myös työikäisten sosiaalityöstä tullut viesti, jonka mukaan hyvinvointialue alkaisi rajaamaan niitä asiakkaita, jotka pääsevät TYP-palveluiden piiriin.

Lapsiperheiden sosiaalityön kanssa haasteita on edelleen paljon. Sillä puolella osamista aikuisten lakisääteisiin tehtäviin kuten monialaiseen TYP-työhön, TYP-järjestelmän käyttöön tai aktivointisuunnitelmien tekemiseen ei ole. Vastinpareja näiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi on myös hyvin haastavaa saada, eikä tehtyihin vireillepanoihin tule vastauksia.

Iso haaste Kuopion työllisyyspalvelulle on myös se, että yhteistyötä pitää tehdä neljään sote-keskukseen (Kuopio, Varkaus, Siilinjärvi ja Suonenjoki).

Yhteistyössä terveydenhuoltoon on ollut ja on edelleen merkittäviä haasteita. Yhteistyö työkyvyn tiimin kanssa toimii, mutta sen palveluihin pääsy on hyvin rajattua. Hoitotakuun tiukennuksien jälkeen on pyydettyjä työkykyarvioita siirretty kontrollijonoon

KUOPIO

www.kuopio.fi

pois hoitotakuujonoista. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jonotusaika työkykyarvioon voi olla jopa vuoden mittainen, vaikka hoitotakuujono on purettu.

Työttömät asiakkaat eivät saa tarvitsemiaan terveystarkastuksia aina lähipalveluina niin kuin pitäisi. Esimerkiksi Juankosken asiakkaat ohjataan Kuopion keskustaan työttömien terveystarkastukseen. Pitkään työttömänä olleille ja vähävaraisilla asiakkailla ei ole kovinkaan usein mahdollisuutta tulla Kuopioon.

Lautakunnan saaman lisäselvityksen mukaan Työllisyyspalveluiden ja HVA:n välisessä yhteistyössä on edelleen haasteita.

8 Pohjois-Savon ikääntyneiden palvelut

Pohjois-Savon Hyvinvointialueen Ikääntyneiden palveluiden toimialajohtaja Mikko Korhonen antoi lautakunnalle selvityksen Pohjois-Savon ikääntyneiden palveluista.

Ikääntyneiden palveluiden haasteena ovat tällä hetkellä palveluasumisen ja ympärivuorokautisen hoidon järjestäminen ja kattavuus sekä henkilöstön saatavuus. Lääkäreiden saatavuus on ollut kohtalainen, mutta hoivahenkilöstön saatavuudessa varsinkin toiminta-alueen reuna-alueille on ollut haasteellista. Hyvinvointialueen säästöavoitteet tulevalle vuodelle asettavat myös paineita palvelutuotannon tarkastelulle.

Lautakunta oli tyytyväinen ikääntyneiden palveluiden hyvään lähtötilanteeseen hyvinvointialueen käynnistyessä ja siihen, että palvelut ovat säilyneet. Arvi-toiminnan ansiosta palvelut ovat myös kohdentuneet tarkemmin. Kotihoidon tarve on vähentynyt.

Lautakunta ilmaisi huolensa palvelujen riittävydestä ja toivoi palveluverkoston kehittämistä myös maaseutualueille ja korosti yhteistyön tekemistä kaupungin eri palvelualueiden välillä, erityisesti Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen kanssa. Lisäksi järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä toivottiin lisättävän.

KUOPIO

www.kuopio.fi

9 Lautakunnan seuraavan, vuoden **2024**, toimikauden tavoitteet

Perusturva- ja terveyslautakunta käsittelee toimikaudella 2024 mm. seuraavia Hyvinvointialueen tuottamia palveluja:

- Asumispalvelut
- Työllisyyspalvelut ja pitkäaikaistyöttömien kuntoutus työelämään sekä yhteistyö aikuissosiaalityön kanssa
- Aikuisten sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut
- Yhteistyö hyvinvointialueen ja kaupungin koulutoimen kanssa
- Hyte-palvelut
- Yhteistyön rakentaminen kaupungin ja hyvinvointialueen kanssa

Lisäksi lautakunta pyytää tilannekatsaukset terveyspalvelujen tuottamisesta, ikääntyneiden palveluista sekä mahdollisesti muista toimintakaudella käsiteltyjen asioiden etenemisestä.